

תקציר

מעמדו של הכופר המתייסר בהגותו של רבי חסדאי קרשקש ויחסו לאבנר מבורגוס

שלום צדיק

בספרו החשוב על רבי חסדאי קרשקש טען פרופ' זאב הרזי שמצבו של הכופר המתייסר טוב יותר ממצבו של אדם דתי המקיים מצוות בלי כל רגש דתי. מטרת המאמר הזה היא לבקר עמדה זו. בחלק הראשון של המאמר אטען כי למרות חשיבותו של הרגש הדתי במחשבתו של רח"ק, לשיטתו לא ייתכן כופר מתייסר. לדעתי, בשיטתו של רח"ק רק ידיעה נכונה יכולה לכפות אדם להאמין נגד רצונו – ומכיוון שהאמונה שהאל איננו קיים איננה אמונה נכונה, אין בכוחה לחייב אדם שאינו רוצה בה להאמין בצדקתה. מצבו של המאמין המתייסר (הלא־שמח באמונתו) גרוע הרבה יותר ממצבו של המאמין השמח באמונתו.

חלקו השני של המאמר עוסק בכפירתו של המומר אבנר מבורגוס כמקרה בוחן אפשרי של כופר מתייסר, ואנסה להבין את יחסו של רח"ק לסוג כזה של כפירה.

ד"ר שלום צדיק, המחלקה למחשבת ישראל ע"ש גולדשטיין-גורן, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב,
ת.ד. 653, באר שבע 8410501
navitshalom@hotmail.com